

4
1752, 36

FACVLTATIS IVRIDICÆ,
DECANVS,
CONR. WILHELMVS
STRECKER, JCTVS,

EMINENTISSIMI AC CELSISSIMI PRINCIPIS
ELECTORIS MOGVNTINI CONSILIARIVS RE-
GIMINIS, PRÆFATÆ FACVLTATIS ASSESSOR
SENIOR, CODICIS PROFESSOR PVBLICVS OR-
DINARIVS, CIVITATIS ERFORDIENSIS
SYNDICVS ET CONSVL
PRIMARIVS.

L. B. S.

ERFORDIÆ,
Typis JOHANNIS CHRISTOPHORI HERINGII,
Acad. Typogr.

Δ

1752

Constat ex historia antiquorum temporum, quod ante Primum Christianum Imperatorem Constantinum, nemini licuerit, aut saltem usitatum fuerit, bona immobilia Ecclesiis, Collegiis, cæterisque corporibus piis, quæ manus mortuæ appellantur, relinquere, aut ullo alio modo in illa transferre; Romani enim Imperatores anteriores gentilismo adhuc & ethnicismo infecti Christianos detestabantur, fidemque christianam, in quantum poterant, extirpare allaborabant, imò etiam subsequenter temporibus quidam ex Christianis in primitiva Ecclesia illius erant opinionis, nihil pecuniæ servandum esse, eo quod Dominus *Matth. 6. vers. 34.* præceperit, non cogitandum esse de crastino, sed quia ipse Dominus loculos habebat & à fidelibus oblata conservans, suorum necessitatibus & aliis indigentibus tribuebat, intellexerunt præceptum illud non ad hoc fuisse datum, ut nullam Christiani servarent pecuniam, sed ne Deo pro ista seruiatur & ob inopiæ timorem fides & iustitia deferatur. *Can. 17. C. 12. q. 1.* Hinc à Principio eò devenit, ut Christiani bona quidem acquirerent, non tamen immobilia & prædia, sed eorum pretia & pecunias solummodo ad fovendos egentes *Can. 15. C. 12. q. 1.* Postmodum verò, cum inter turbines & adversa mundi succresceret Ecclesia, eo usque pervenit, ut

non tantum gentes, sed etiam Romani Principes ad fidem Christi & baptismi Sacramenta concurrerent, illi cum Episcopis & fidelibus æquius, consultius, & utilius judicabant, si hæreditates & prædia, quæ antea vendebantur, Ecclesiis & collegiis piis incorporarentur, ut ex eorum redditibus tam præsentibus, quam futuris temporibus & magis quietè vivere, & indigentibus fidelibus eo promptius succurrere possent. Qua de causa Magnus ille Constantinus, qui tot opibus Ecclesiam amplificavit, tot egregiis muneribus & tropæis auxit, tot honoribus & cæremoniis ornavit, omnibus ac singulis per univèrsam orbem, sub suo degentibus Imperio licentiam dedit, sanctissimo Catholico, venerabilique Concilio, i. e. Collegio Ecclesiastico bonorum, quod optaret, relinquere *L. 1. C. de SS. Eccles.* cui Constitutioni se conformavit Justinianus Imperator in *Nov. 131. C. 9.* inquit: Si quis in nomine magni Dei & Salvatoris nostri Jesu Christi hæreditatem aut legatum reliquerit, jubemus Ecclesiam illius loci, in quo testator domicilium habuerit, accipere, siquidem juxta dictam Legem Constantineam nihil est, quod magis hominibus debeatur, quam ut supremæ voluntatis, postquam jam aliud velle non possunt, liber sit stylus, & licitum, quod iterum non redit arbitrium. Inferunt quidam ex hac ratione, quod etiam de jure civili sine solemnitatibus ad causas pias testari liceat, sed huic opinioni repugnat *L. 13. C. de SS. Eccles.* de jure Canonico autem, quod & in foro sæculari hoc in casu obtinere communiter placuit, in relictis ad pia loca sola solennitas juris gentium sufficit. *Cap. 11. X. de testament.* Post tempora Constantini M. etiam Christiani Imperatores in specie

Va-

Valentinianus, Valens, Gratianus & Arcadius donationes maximè bonorum immobilium in pia corpora inhibuerunt L. 20. § 27. C. Theodos. de Episcop. his potissimum ex rationibus moti, ut donantium & decedentium maxime mulierum, spe succedendi egenæ familiæ relictâ inani, captatoris suggestionibus sub pallio pietatis inductarum liberalitas, vel monasteriorum nimia parsimonia & bonorum temporalium cupiditas refrænaretur, & ne paulatim nervi Reipublicæ per immunitatem Ecclesiasticam conciderent, viribusque, si soli laici onera publica supportare cogentur, Respublica destitueretur L. 3. ff. de muner. Ob hanc fanè causam à lege Constantiana recessum est in Gallia, quondam Anglia, Bavaria, Comitatu Tyrolensi, Geldria, aliisque Germaniæ, exterisque Provinciis, in quibus immobilia seu stabilia Ecclesiis ut Collegiis & corporibus comparare vel planè prohibitum, vel non aliter recte relinquuntur aut acquiruntur, quam amortizationis vel morticini beneficio à Principe accepto, vel indemnitate fisco præstita per pensionem annuam, horum si nihil factum fuerit, Ecclesia fundum sibi relictum intra annum vel etiam breviorum vel longiorum terminum, prout Lex determinat, alienare cogitur. Sed quid si testator hæredem sub ea conditione scripserit si rem immobilem Ecclesiæ dederit? vinculum esse heredem ad implementum conditionis asserit *peck. tr. de amortizat. bon. C. 11.* quia de facto eundem adimplere posset & in ejus facti implemento nulla versaretur turpitude; Verùm si clausula annullativa constitutioni vel statuto sit inserta, talis conditio pro impossibili lege, adeoque pro non scripta habetur, nec ejus eventus, qui nihil operatur, expectandus

Standus est *L. 33. ff. de hered. instit.* Multò magis conditiones turpes, quibus juxta communem DD. Scholam conditio mutandæ Religionis annumeratur, si hæreditati vel legatis aut fideicommissis piæ causæ vel alii cuicumque relictis adjiciatur, pro non scriptis judicanda, quia ejusmodi conditiones lædunt pietatem, existimationem & verecundiam nostram adeoque pro nihilo habendæ, in specie verò conditio mutandæ Religionis non idèò turpis est, quod una alterave Religio in Romano Imperio, dum ratio Reipublicæ aliter non ferebat, tolerata sit heterodoxa, hæc enim ratio post Instrumentum Pacis Westphalicæ in sensu politico non procedit amplius, sed quod turpe & Simoniacum sit, lucri temporalis gratiâ, aliquem inducere ad mutandam Religionem, eandemque ære nundinari, id, quod tale negotium est, quod à diviniore Principio dependet, temerè autem nec suscipi, nec tanquam res in commercio existens haberi debet, MANZ. *tr. de testament. valid. vel invalid. tit. 7. q. 7. n. 39.* BÖHMER *Consult. Et decis. tom. 1. p. 1. Resp. 2. n. 84.* BERGER *œconom. jur. lib. 2. tit. 4. tb. 13. not. 7.* HOMBORG. *Cons. 16. n. 1. seqq.* KNOPF. *de nullit. condit. de assumenda Religione Et c.* STRYK. *disp. de foro conscientiæ C. 4. n. 54.* HERT. *de superiorit. territ. §. 13. pag. 219.* STRUV. CARPZ. PHILIPPI, STRAVCH. BESOLD. & passim alii. Atque ita ab Ordine nostro ad interrogationem alicujus Doctoris Budissæ, qui se Lucam Antonium nominavit, & Advocati Kesler Servestæ anno 1729. & 1733. judicatum fuisse memini, de quâ vel simili materiâ, licet contrariam opinionem defendere permisimus, occasione d. *L. 1. C. de SS. Eccles. publicè ex cathedra fufus discurret*

NOBI.

NOBILIS ET CLARISSIMVS DOMINVS

IOHANNES WILHELMVS
SCHELHASS

Cujus vitæ Curriculum, quatenus id ab ipso nobis
cõmmunicatum, pro more recensẽbimus. Patrem nem-
pe adhuc in vivis veneratur, CHRISTIANVM FRIDERI-
CVM SCHELHASS, *Medicinæ Doctorem*, Jenæ degentem,
mater fuit SALOMOEAE SOPHIA, Beati ERNESTI TEN-
TZELII Icti, *Eminentissimi Electoris Moguntini Consiliiarii*
Regiminis, Facultatis Juridicæ & Judicii Provincialis Er-
furdienfis Assessoris, ac dictæ civitatis Consulis primarii se-
cundò genita filia: hæc, appropinquante tempore pa-
tus, prouti mos est mulierum nimium patrios lares
amantium, Erfurtum petiit, eumque hic enixa est die
VIII. Octobris MDCCXIII. Avus paternus fuit D.
ADOLPHVS CHRISTIANVS SCHELHASS, *Curie Provin-*
cialis Jenensis Advocatus, & ejusdem urbis Consul, Avia
vero paterna SOPHIA ELISABETHA, IOHANNIS ER-
NESTI GERHARDI, *Doctõris & Professoris Theologiæ Jen-*
ensis filia, & illius eximii Theologi IOHANNIS GER-
HARDI neptis: Avia materna MARTHA adhuc super-
stes originem ducit a IOHANNE GOTTLIEB ADAMI,
Advocato Erfurtensi, avumque nominat TOBIAM ADA-
MI, *Consiliarium Aulicum Saxo-Vinariensem*. Matre vero
orbatus est tenera adhuc ætate, quæ cum vix triennem
reliquit, cumque pater non videbatur commode susti-
nere posse munus educationis, abstinens scil. in omnem
reliquam vitam a re uxoria, modo dictus avus aviaque
hoc in se susceperunt onus, illudque executi sunt lau-
dabiliter, non itaque natus solum, sed & altus educa-
tusque

tusque fuit Erfurti: privata & domestica primum institutione usus boni illius viri B. RENTSCHII, Pædagogii Johannei postea Rectoris, cujus intuitu eandem quoque scholam publicam est secutus, usque dum in numerum alumnorum Gymnasii Senatorii eum recepit Director hujus Gymnasii adhuc in vivis existens omnis minervæ vir, D. HERMANNVS STIELER, cujus reliquorumque Professorum scilicet THIMEROETHI, WEISSENBORNII, LOZZENII, HEYSERI & TENNEMANNI, quorum duo priores adhuc vivunt, reliqui vero ad plures abierunt, institutione integro lustro usus fuit: Dimissus deinde ex Gymnasio statim Academiam Jenensem petiit A. Sal. MDCCXXXI. utat jam antea numero Civium Academicorum Erfurtensium adscriptus fuerit a Prorectore hujus Universitatis B. de GVDENO. Nomina autem Doctorum Jenensium, quibus studia sua accepta fert sunt hæc, Philosophiæ præceptorem habuit PETRVM REVSCHIVM, qui magnos inter nostri temporis eminent Philosophos, cujus prælectionibus systematicis in Logicam à se conscriptam, atque Metaphysicam interfuit: Jus Naturæ ACHATIVS BECK, ex *Pufendorffii libello de Off. H. & C.* pro conditione hujus compendii dextre satis ei reliquisque auditoribus explicuit. Textum *Institutionum Juris* interpretantem audivit virum multis abhinc annis meritis in Academiam Jenensem clarum DIETMARVM, cujus mira semper fuit dexteritas atque fides in inculcandis auditorum animis principiis Juris, itaque peculiari quoque ipsius collegio examinatorio in institutiones Juris interfuit. *Sirvon Jurisprudentiam & Pandectas* duce *Lauterbachio* B. BRVNNQVELL, tunc temporis magna audito-

auditorum frequentia interpretabatur solide admodum, præsertim cum animum intenderet, riteque præparatus ad prælectiones suas accederet, materias ex historia & antiquitatibus Juris deducens, non tamen nimium immorabatur hisce deliciis, illud enim maxime addiscendum esse sæpius agebat, cui etiam in foro atque in curia relictus sit locus, eundem quoque secutus est: neque ita multo post Göttingam vocatus fuit. BRYNQVELLI in locum, nemo optatior nemo doctior suffici potuisset successor ESTORE, viro jam tum celebratissimo, occasione igitur utendum ratus ac Jus publicum, quod tunc libero ore, (quod non potest non auditoribus esse jucundissimum) profitebatur, respectus quoque, quos vocant publicos data occasione indicantem non sine animi voluptate & fructu audivit, jactis tamen prius fundamentis historicis, quæ debet BYDERO, viro in hoc genere eruditionis & quæ elegantibus his connectuntur, studiis nulli secundo, non enim solum historiam Statuum Europæ, itemque Germaniæ, sed & EVERHARDI OTTONIS, *Notitiam Rerumpublicarum* explanantem, nec non *Jus Feudale* docentem frequenter adit, & testis est, quod is mifcere utile dulci prudenter admodum sciat. *Elementa Juris Canonici* ad ductum *Perschii* ab ENGAVIO percepit, hic qualis vir sit tot florentissimi ejusdem ingenii loquuntur monumenta. Exercitia disputatoria studiosis artium liberalium multum prodesse nemo ambiget, itaque Auctore & Disceptatore D. SCHMIDIO, viro in scientia & prudentia Juris versatissimo, strenue disputavit de quibusdam Thesis, quas ille certis diebus discutiendas commilitonibus præscripserat.

)(

Sunt

Sunt adhuc quædam collegia, quæ non tam necessi-
tatis, quam curiositatis & ornamenti causa frequen-
tare e re esse duxit: huc refert *Physicam experimenta-*
lem, quam TEICHMEYERVS, vir dum viveret per Ger-
maniam non solum, sed & extra eam celeberrimus, ac
propter inuitatas animi corporisque dotes Principibus
charus, privatis, summis, infimis iucundus, secundum
propria principia docuit. Præterea attigit quoque
Mathesin ne expertus esset hujus studii suavitatis, quam
demonstrabat SEGNERVS, qui jam tum haud dubias
dabat significationes qualis ex eo procedente tempore
vir sit futurus, adeoque Göttingam fuit vocatus, quam
adhuc illustrat: Cum autem in hoc studio multa axio-
mata nondum penitus perspexerat, ejusdem finis ob-
tinendi causa interfuit mathematicis lectionibus HAM-
BERGERI, viri solide docti, doctoris præterea perspicui
& fidelis, qui que ad Mathesin natus esse videtur, &
quo astrorum aliquam notitiam caperet *Wiedenburgia-*
nas in Astrognosiam peculiariter institutus prælectio-
nes accessit. Tandem quoque eloquentiæ præcepta
hausit ex ore eloquentissimi HALLBAVERI, huic beatæ
memoriæ virum eundem se præstitisse in eliminandis
eloquentiæ purgamentis, qualem se Wolffius gessit, in
Philosophicis vere videtur posse contendere. Cete-
rum multa sunt, quæ huic viro debet, ejus quoque
auctoritate motus finitis studiis Academicis oblatam
tunc temporis conditionem accepit erudiendi duos
ephebos in ædibus GOTTSCHALLII cujusdam
Præfecti vicarii (*Obrist-Lieutenants*) cohortis Wisno-
wieskianæ in Lithuania, qui que Satrapiam Arthern
in Mansfeldia titulo possidebat conductio: Ad finem
per-

perducto hoc munere Jenam rediit, idoneum tempus
nactus studiis obsequendi suis, & linguas maxime Gal-
licam & Italicam excolere, fundamenta quoque An-
glicæ addiscere annisus est, adhuc de eligendo vitæ ge-
nere ambigans: Tandem vero statuendum judicavit
& Erfurtum periiit, utque modum procedendi in Ju-
diciis addisceret se contulit in ædes D. HOMELII,
viri propter affinitatem, qua illi conjunctus vivit,
quamque ite variis amicitia generibus magis devin-
xit, sibi æstumatissimi, atque hujus nomine causas
subinde egit, & continuo in foro versatus est, usque
dum illustri gratia maxime clementis Proprincipis no-
stri Lib. Bar. de WARSBERG, cujus in nostram Rem-
publicam merita æternitas tueatur, eumque tanquam
patrem subditorum & exemplum justitiæ Summum
Numen in feros usque annos incolumem servet, in
numerum Aduocatorum Regiminis reliquorumque
Dicasteriorum Electoralium Erfurtensium receptus
est, Anno MDCCXXXVIII. quod officium an-
tequam susciperet, more consueto examen subire ne-
cesse fuit, cumque animus erat procedente tempore
supremos in utroque jure honores ambiendi, latius
esse existimavit statim examini riguroso se submitte-
re. Propterea Ordini nostro suum laudabile deside-
rium exposuit, annuit honestæ ejus petitioni, textus
ex utroque jure elaborandos communicavit, in quo-
rum dextera resolutione non solum, sed etiam in apta
responione ad propositas ex omni jure quæstiones ta-
lem se præstitit, ut facultas nostra haud dubitaverit,
illum jurium Candidatis annumerare & ad reliqua
Doctorandorum specimina admittere. Distulit ea ab
isto

isto tempore, interim praxi juridicæ sese applicuit,
tandem Ordini Senatorio speciatim Collegio, quod
causas controversas, quæ circa ædificia & modum
ædificandi in civitate obveniunt, nuperrimè fuit ad-
scriptus. Nunc verò ad edenda specimina reliqua se
accinxit, proinde die 29. Maji lectionem cursoriam
ad *L. 1. C. de SS. Eccles.* habebit, & hac finita rubri-
catam dissertationem inauguralem publice erudito-
rum censuræ subjiciet. Ad quos actus solennes Ma-
gnificus Dn. Universitatis Rector, reliquique Proce-
res ac cives Academici, nec non litterarum Patroni,
ut frequentes interessè velint, perhumaniter invitantur,
rogantur. Publ. sub Sigillo Facult. Jurid. die 28.
Maji 1752.

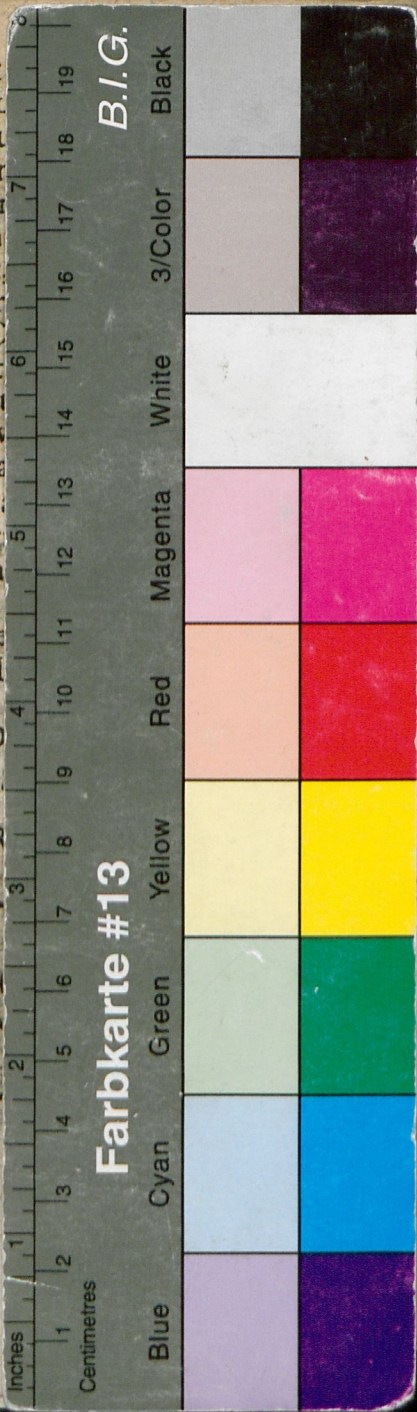

ULB Halle
005 355 710

3

4
1752, 36

FACULTATIS JURIDICÆ,
DECANVS,
CONR. WILHELMVS
STRECKER, JCTVS,
EMINENTISSIMI AC CELSISSIMI PRINCIPIS
ELECTORIS MOGVNTINI CONSILIARIVS RE-
GIMINIS, PRÆFATÆ FACULTATIS ASSESSOR
SENIOR, CODICIS PROFESSOR PVBLICVS OR-
DINARIVS, CIVITATIS ERFORDIENSIS
SYNDICVS ET CONSVL
PRIMARIVS.

L. B. S.

ERFORDIÆ,
Typis JOHANNIS CHRISTOPHORI HERINGII,
Acad. Typogr.

1752